

הפיקוח על הבנקים בנק ישראל

י"ט באדר א', תשפ"ד

28 פברואר, 2024

חוזר מס' ח-06-XXX

הערות לטיוטת ההוראה יש לשלוח לתיבת המייל:

Pikuah_directive_drafts@boi.org.il

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 417)

מבוא

1. סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981 קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לקבל פיקדון כספי במטבע ישראלי או במטבע חוץ. עם זאת, בשל דרישות אימות וזיהוי שנקבעו בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: "הצו") תהליך הפקדת פיקדון, בבנק שאינו הבנק בו מנהל הלקוח את פעילותו הבנקאית השוטפת, עשוי להיות ארוך.
2. לאור כך, הוסדרה בשנת 2011 הפעילות במערכת הסגורה באמצעות תיקון לצו. במסגרת זו נקבעו הקלות שונות בעיקר ביחס לחובות הזיהוי והאימות המפורטות בצו, בעת פתיחת חשבון, על מנת לאפשר הפקדת פיקדונות או לרכוש יחידות השתתפות, בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותו הבנקאית השוטפת של הלקוח, בקלות רבה יותר. יצוין כי החל מחודש מרץ 2022, עם התפתחות הממשק לייזום תשלומים, כמפורט בהוראה 368 בנושא "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל", ניתן להקל עוד על הלקוח. הממשק מאפשר לתאגיד הבנקאי הנעבר ליזום את פעולת העברת הכספים מחשבון המקור לפיקדון בתאגיד הבנקאי הנעבר, כך שכל שיידרש מהלקוח הוא לאשר את הפעולה להעברת הכספים בחשבון המקור, זאת חלף כתיבת פרטי ההעברה בעצמו. ממשק זה אף מסייע בצמצום החשש מפני טעות בביצוע ההעברה.
3. העברת הכספים במערכת הסגורה מבוצעת תוך ציון פרטים מספקים אשר יאפשרו לוודא שהמבקש לבצע פעילות במערכת סגורה הוא גם בעל חשבון המקור. כמו כן, התנאי הבסיסי למערכת סגורה הינו החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור בתום תקופת הפקדון (לרבות אם הפקדון חודש). עם זאת, על מנת לעודד את התחרות במערכת הבנקאית בכלל ובמגזר הלקוחות הפרטיים בפרט, ולעודד פריקות מוצרים, ובמטרה לשפר את התהליך, נקבע כי לבקשת לקוח ניתן להותיר את הכספים בבנק הנעבר לצורך הפקדתם לתקופה נוספת. כמו כן, בוצעו התאמות להנחיות

- שנקבעו ברגולציה לעניין דרכי יצירת קשר עם לקוח במקרה שלא ניתן להחזיר את הכספים לחשבון המקור כתוצאה מסגירתו.
4. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד תיקנתי הוראה זו.
5. האסדרה לא לוותה בפרסום דו"ח לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב – 2021 וזאת מאחר וההשפעות הישירות והעקיפות שצפויות להיות לה על הגורמים שעליהם היא נועדה לחול, לרבות עלות הציות לה, אינן מהותיות.

עיקרי ההוראה

6. **מבוא (סעיף 1)**
 המבוא להוראה עודכן
דברי הסבר
 נוסח המבוא עודכן, ונוסף בו אזכור של סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981, וכן של הוראת ניהול בנקאי תקין 368 בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל.
7. **הגדרות (סעיף 2)**
 הגדרת "בנקאות בתקשורת" עודכנה, ונמחקה הגדרת "הוראה מספר 357".

8. **סעיפים 3 ו-4**
 8.1. כותרת סעיף 3 עודכנה מ"פתיחת חשבון במערכת סגורה" ל"הפקדת כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה".
 8.2. ס"ק 3(א) עודכן
 8.3. סעיפים 3(א1), (א2), (ב1) ו-4(ג) נמחקו.
דברי הסבר
 הסעיפים שנמחקו אינם נדרשים. ס"ק 3(א) עודכן כיוון שהאמור בו מוסדר בכללים הרלבנטיים החלים לעניין כריתת הסכמים, ובכללם הסכם להפקדת כספים והסכם בנקאות בתקשורת.

9. **סעיף 5**
 לאחר ס"ק א התווסף סעיף (א1). כמו כן, עודכן ס"ק ג.

- דברי הסבר**
 9.1. ס"ק (א1) - בהתאם לס"ק (א) בהוראה, בתום תקופת הפיקדון יש להשיב את הכספים לחשבון המקור. בהתאם לכך, גם במקרה בו לקוח מעוניין בהפקדת הכספים לתקופה נוספת בבנק הנעבר נדרש להשיב את הכספים לבנק המקורי ולהפקידם מחדש לבנק הנעבר. במטרה להקל על הלקוח במקרים אלו, התווסף ס"ק (א1) המאפשר להותיר את הכספים בבנק הנעבר ולהפקידם בפיקדון לתקופה נוספת. יובהר כי בקשת הלקוח יכולה להתייחס הן לפיקדון באותם התנאים והן לפיקדון בתנאים אחרים, בהתאם לפיקדונות הנוהגים בבנק באותה העת ולתנאיהם, והלקוח רשאי לבקש כאמור יותר מפעם אחת.
- 9.2. ס"ק (ב) - הסעיף מתייחס למקרים בו חשבון המקור נסגר. יובהר כי ככל שהעביר הלקוח את הפעילות הפיננסית שלו מחשבון המקור לחשבון אחר בבנק קולט באופן מקוון ("מעבר בקליק"), לפי סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, יחולו הוראות סעיף זה והכללים שנקבעו מכוחו לעניין העברת כספי הלקוח לבנק הקולט.

9.3. ס"ק (ג) - הסעיף הותאם להנחיות שנקבעו ברגולציה לעניין דרכי יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה. בהתייחס לסעיף 7 בהוראה 443 הקובע כי "... יפעל באופן סביר לאיתור בעל הפקדון, במטרה ליידע אותו אודות כספים השייכים לו המצויים בתאגיד הבנקאי, ועל המשמעות של אי יצירת קשר עם התאגיד הבנקאי." יובהר כי פעולה באופן סביר לעניין זה יכולה לכלול פניה לבנק המקורי לצורך בירורי פרטי הקשר עם הלקוח, ככל שנדרש.

תחילה

10. תחילת העדכון לפי חוזר זה ביום פרסומו.

עדכון הקובץ

11. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

להוציא עמוד	להכניס עמוד

בכבוד רב,

דניאל החיאשוילי
המפקח על הבנקים

פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה (1/02)

מבוא

1. (א) בעקבות ההתקדמות הטכנולוגית בעולם בנושאי התקשורת והמחשבים, סניפי התאגידים הבנקאיים אינם מהווים עוד מוקד בלעדי לפעילות הלקוחות.
- (ב) בעטיים של שינויים אלו ועל מנת לעודד את התחרות במערכת הבנקאית בכלל ובמגזר הלקוחות הפרטיים בפרט, מוסדרת להלן פעילות התאגיד הבנקאי במערכת סגורה, כהגדרתה בסעיף 2 להלן, אשר מטרתה להקל על לקוחות להפקיד כספים או לבצע פעילות ביחידות השתתפות בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותם הבנקאית השוטפת.
- (ג) ההסדר האמור מאפשר ללקוח לפתוח ולנהל חשבון במערכת סגורה, כהגדרתו להלן, בכל תאגיד בנקאי שהוא, מבלי להיכנס לסניף התאגיד הבנקאי הנעבר וללא צורך לפתוח בו חשבון עו"ש.
- (ד) העברת הכספים תבוצע באמצעות שירותי בנקאות בתקשורת, ההולכים ותופסים מקום מרכזי בתחום עשיית העסקאות, ובלבד שבתהליך של העברת הכספים יצוינו פרטים מספקים אשר יאפשרו לוודא שהמבקש לבצע פעילות במערכת סגורה הוא גם בעל חשבון המקור.
- (ה) התנאי הבסיסי למערכת סגורה הינו החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור.
- (א) סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א – 1981 קובע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לקבל פיקדון כספי במטבע ישראלי או במטבע חוץ. עם זאת, בשל דרישות אימות וזיהוי שנקבעו בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן: "הצו") תהליך הפקדת פיקדון, בבנק שאינו הבנק בו מנהל הלקוח את פעילותו הבנקאית השוטפת, עשוי להיות ארוך.
- (ב) לאור כך, הוסדרה בשנת 2011 הפעילות במערכת הסגורה באמצעות תיקון לצו. במסגרת זו נקבעו הקלות שונות בעיקר ביחס לחובות הזיהוי והאימות המפורטות בצו, בעת פתיחת חשבון, על מנת לאפשר הפקדת פיקדונות או לרכוש יחידות השתתפות, בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותו הבנקאית השוטפת של הלקוח, בקלות רבה יותר. יצוין כי החל מחודש מרץ 2022, עם התפתחות הממשק לייזום תשלומים, כמפורט בהוראה 368 בנושא "יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל", ניתן להקל עוד על הלקוח. הממשק מאפשר לתאגיד הבנקאי הנעבר ליזום את פעולת העברת הכספים מחשבון המקור לפיקדון בתאגיד הבנקאי הנעבר, כך שכל שיידרש מהלקוח הוא לאשר את הפעולה להעברת הכספים בחשבון המקור, זאת חלף כתיבת פרטי ההעברה בעצמו. ממשק זה אף מסייע בצמצום החשש מפני טעות בביצוע ההעברה.

- (ג) העברת הכספים במערכת הסגורה מבוצעת תוך ציון פרטים מספקים אשר יאפשרו לוודא שהמבקש לבצע פעילות במערכת סגורה הוא גם בעל חשבון המקור. כמו כן, התנאי הבסיסי למערכת סגורה הינו החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור בתום תקופת הפקדון (לרבות אם הפקדון חודש).
- (ד) מטרת ההוראה לעודד את התחרות במערכת הבנקאית בכלל ובמגזר הלקוחות הפרטיים בפרט, ולעודד פריקות מוצרים.

הגדרות

2. "שירותי בנקאות בתקשורת" - כהגדרתם בסעיף 19א(א) בהוראה מספר 367 "בנקאות בתקשורת 357" ;
- ~~"הוראה מספר 357" - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע";~~
- "הצו" - צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 ;
- "חשבון במערכת סגורה" - כהגדרתו בסעיף 5ב(א) לצו ;
- "חשבון המקור" - כהגדרתו בסעיף 5ב(א) לצו ;
- "יחידות השתתפות" - כהגדרתן בסעיף 5ב(א) לצו ;
- "פעילות במערכת סגורה" - פתיחה וניהול חשבון במערכת סגורה ;
- "לקוח" - יחיד כהגדרתו בסעיף 1 לצו ;
- "תאגיד בנקאי מעביר" - תאגיד בנקאי בו מצוי חשבון המקור ;
- "תאגיד בנקאי נעבר" - התאגיד הבנקאי בו נפתח חשבון במערכת סגורה.

פתיחת חשבון הפקדת כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה

3. (א) ביקש לקוח להפקיד כספים או יחידות השתתפות במערכת סגורה, יכרות עימו התאגיד הבנקאי הנעבר יחתים את הלקוח על הסכם כנדרש, לפי כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992, וירשום את פרטי הזיהוי של הלקוח המפורטים בסעיף 2(א) לצו, כפי שנמסרו לו.
- מסירת ההסכם ללקוח לשם חתימה עליו תבצע על ידי משלוחו בדואר רגיל לכתובת הלקוח, או בפקסימיליה, או הדפסתו במסופי התאגיד הבנקאי הנעבר, או בדואר אלקטרוני באמצעות האינטרנט והדפסתו במדפסת הלקוח.
- 1א) - הלקוח יחתום על ההסכם וימסרו חתום חזרה לתאגיד הבנקאי הנעבר, באחת מהדרכים המפורטות בסעיף (א) לעיל.
- 2א) - על אף האמור בסעיפים (א) ו-1א) לעיל, רשאי התאגיד הבנקאי הנעבר לכתובת הסכם מקוון עם הלקוח, כאמור בסעיף 20(ב) להוראה מספר 357.
- (ב) בהסכם תיווסף הוראה מפורשת ומודגשת בדבר החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור, ובדבר אי יכולתו של הלקוח לתת הוראה להעברת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון אחר, אלא במקרים המנויים בסעיף 5 להלן.

- (ב1) ~~בהסכם תיווסף הוראה מפורשת ומודגשת בדבר האפשרות להעביר כספים או לבצע פעולות ביחידות השתתפות בחשבון במערכת סגורה באמצעות בנקאות בתקשורת.~~
- (ג) הכספים או יחידות ההשתתפות המופקדים בחשבון במערכת סגורה לא יהיו ניתנים לשעבוד או לקיזוז; ההסכם יכלול הוראה מפורשת בנושא זה.

העברת כספים או יחידות השתתפות

4. (א) העברת הכספים או יחידות ההשתתפות מהתאגיד הבנקאי המעביר לתאגיד הבנקאי הנעבר תיעשה בדרכים המקובלות, ובלבד שכל דרך כזו תאפשר לתאגיד הבנקאי הנעבר לוודא זהות בין פרטי הלקוח כפי שהם רשומים אצלו ובין פרטי בעל חשבון המקור, ולפחות: שם פרטי, שם משפחה ופרטי חשבון המקור.
- (ב) מבלי לגרוע מהוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, והכללים אשר הותקנו מכוחו, הבנק המעביר לא יגבה עמלות בגין העברות כאמור בסעיף (א) בסכום העולה על העמלה אותה היה גובה בגין העברה באותן אופן לחשבון אחר שאינו חשבון במערכת סגורה.
- (ג) ~~הוראות פרק ז' בהוראה מספר 357 יחולו על העברות כאמור בסעיף (א) המתבצעות במסגרת שירותי בנקאות בתקשורת.~~

החזרת הכספים או יחידות ההשתתפות לחשבון המקור

5. (א) על התאגיד הבנקאי הנעבר להחזיר את הכספים או את יחידות ההשתתפות, לבקשת הלקוח או בתום תקופת הפיקדון, לחשבון המקור.
- (1א) על אף האמור בס"ק (א), ביקש הלקוח לפני תום תקופת הפיקדון, להפקיד את הכספים המופקדים בבנק הנעבר בפיקדון לתקופה נוספת, רשאי התאגיד הבנקאי הנעבר להפקיד את הכספים ובלבד שבתום תקופת הפיקדון הנוספת תחול הוראת ס"ק (א).
- (ב) הודיע הלקוח לתאגיד הבנקאי הנעבר, שהוא סגר את חשבון המקור והמציא אישור על כך מהתאגיד הבנקאי המעביר, יבצע התאגיד הבנקאי הנעבר אימות כאמור בסעיף קטן (ג)(3) להלן, בטרם יחזיר את הכספים או את יחידות ההשתתפות ללקוח.
- (ג) במקרים בהם לא ניתן היה להחזיר את כספי הפיקדון או את יחידות ההשתתפות לחשבון המקור כתוצאה מסגירתו, יראו בכספים או ביחידות השתתפות כפיקדון ללא תנועה כמשמעותו בפקודת הבנקאות 1941, בסמוך לתום תקופת הפיקדון. יש לפעול כדלקמן:

- (1) ~~התאגיד הבנקאי הנעבר ישקיע את הכספים על-פי הקבוע בצו הבנקאות (פיקדונות ללא תנועה), התש"ס-2000.~~
- (2) ~~התאגיד הבנקאי הנעבר ינקוט אמצעים לאיתור הלקוח כמפורט להלן.~~
- (א) ~~התאגיד הבנקאי הנעבר ינסה ליצור קשר עם הלקוח על-ידי משלוח הודעה למען הלקוח כפי שמופיע ברשומיו.~~

- ~~(ב) בהעדר תגובה מהלקוח תוך שבועיים מיום משלוח ההודעה, יפנה התאגיד הבנקאי הנעבר לתאגיד הבנקאי המעביר לבירור המען שהשאיר הלקוח למשלוח הודעות בקשר לחשבון המקור שנסגר, וינסה ליצור קשר עם הלקוח למען זה.~~
- ~~(ג) בהעדר תגובה מהלקוח תוך שבועיים מיום משלוח ההודעה, כאמור בסעיף (ב) לעיל, יפנה התאגיד הבנקאי הנעבר למרשם האוכלוסין בבקשה לקבל את מען הלקוח וישלח הודעה למען זה במידה והינו שונה מהמען הרשום בספרי התאגיד הבנקאי הנעבר.~~
- ~~(ד) כאשר המען הרשום במרשם האוכלוסין זהה למען הרשום בספרי התאגיד הבנקאי הנעבר, או כאשר לא נתקבלה תגובה להודעה שנשלחה למען המופיע ברישומי מרשם האוכלוסין, ינסה התאגיד הבנקאי הנעבר ליצור קשר עם הלקוח אחת לששה חודשים על ידי משלוח הודעה למען העדכני המופיע ברישומי התאגיד הבנקאי הנעבר.~~
- ~~(ה) לא הצליח התאגיד הבנקאי הנעבר ליצור קשר עם הלקוח תוך שנה ממועד פירעון הפיקדון, יפרסם התאגיד הבנקאי הנעבר הודעה מתאימה, בין היתר באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, דרכה יבקש מהלקוח ליצור קשר עם התאגיד הבנקאי הנעבר.~~
- ~~(ו) התאגיד הבנקאי הנעבר רשאי לנכות מכספי הפיקדון או מיחידות ההשתתפות את עלות פרסום ההודעה בעיתון כפי ששולמה בפועל.~~

(3) איתר התאגיד הבנקאי הנעבר את הלקוח, ירשום ויאמת את פרטי זהותו על-פי הקבוע בצו בטרם יעביר לפקודתו את הכספים או את יחידות ההשתתפות.

הודעה למפקח

6. תאגיד בנקאי העומד להציע פעילות בנקאית על פי הוראה זו יודיע על כך למפקח בכתב, לפחות 60 ימים מראש.

בקרה פנימית

7. הנהלת התאגיד הבנקאי הנעבר תקבע נהלים לקיומה של בקרה פנימית נאותה של מילוי הוראות אלו, ולהבטחת צמצום חשיפותיו של התאגיד הבנקאי הנעבר לסיכונים הכרוכים בפעילות על פי הוראה זו.

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
6/01/02	חוזר מקורי	1	2055
8/01/02	תיקון טכני	2	2056
29/04/12	עדכון	3	2334
...	<u>עדכון</u>	<u>4</u>	...

פטר פטר